

การบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียน
มัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี*
PARTICIPATORY ACADEMIC ADMINISTRATION OF TEACHERS
IN SECONDARY SCHOOL GROUP IN SUPHAN BURI

ต่อศักดิ์ บุญเสือ¹, อโนทัย ไทยวรรณศรี² และ จงกล เดชปิ่น³

Torsak Boonsaue¹, Anotai Thaiwannasri² and Jongkon detpun³

¹⁻³มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

¹⁻³Western University, Thailand

Corresponding Author's Email: asiriporn1993@gmail.com

วันที่รับบทความ : 3 มีนาคม 2568; วันที่แก้ไขบทความ 20 มีนาคม 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 22 มีนาคม 2568

Received 3 March 2025; Revised 20 March 2025; Accepted 22 March 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. สรรวจรูปแบบการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครู ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุพรรณบุรี และ 2. วิเคราะห์ความแตกต่างของการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครู โดยพิจารณาปัจจัยด้านระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 289 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย แบบตารางเลขสุ่ม เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงการทดสอบสมมติฐานด้วย t-test และ F-test (One Way ANOVA)

Citation:

* ต่อศักดิ์ บุญเสือ, อโนทัย ไทยวรรณศรี และ จงกล เดชปิ่น. (2568). การบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(2), 486-499.

Torsak Boonsaue, Anotai Thaiwannasri and Jongkon detpun. (2025). Participatory Academic Administration Of Teachers In Secondary School Group In Suphan Buri. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(2), 486-499.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญเรียงลำดับ ดังนี้ (1) การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมทางวิชาการ (2) การบริหารและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (3) การใช้แหล่งเรียนรู้และทรัพยากรทางการศึกษา (4) การจัดทำและใช้สื่อการสอน (5) การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งนี้ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูเมื่อเปรียบเทียบตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

คำสำคัญ : การบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครู, ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

This research aims to 1. to explore the participatory academic administration model among teachers in secondary schools in Suphan Buri Province, and 2. to analyze differences in participatory academic administration based on educational level, and work experience. This is a quantitative research in which the sample group consisted of teachers who teach in secondary schools in Suphan Buri Province total 289 people, Obtained from simple random sampling using a random number table. Data were collected using questionnaires and analyzed using descriptive statistics. Frequency, percentage, mean and standard deviation and hypothesis testing with t-test and F-test (One Way ANOVA)

The findings revealed that: overall, participatory academic administration was at a high level, with the following key components in descending order: (1) promotion and development of academic activities, (2) administration and development of school curricula, (3) utilization of learning resources and educational materials, (4) development and use of instructional media, and (5) assessment and evaluation of learning outcomes. However, no statistically significant differences were found in teachers' participatory academic administration when compared by education level, and work experience.

Keyword: Participatory Academic Administration of Teachers, The Teachers in Secondary School

บทนำ

การบริหารวิชาการเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่นักเรียนต้องพัฒนาทักษะทั้งทางด้านวิชาการและทักษะชีวิต เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพในอนาคต การบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะครู ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการออกแบบและดำเนินการเรียนการสอน รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน (Fullan, 2016) การมีส่วนร่วมของครูในกระบวนการบริหารวิชาการจึงเป็นปัจจัยที่สามารถส่งเสริมคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ

จะเห็นได้ว่า การศึกษามีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อชีวิตมนุษย์ นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและอนาคต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะงานด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของบุคลากรในสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 มาตราที่ 23 ว่าด้วยเรื่องการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มุ่งเน้นความสำคัญด้านความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และการบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา การศึกษาสร้างคนให้มีความรู้ความสามารถมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีลักษณะนิสัย จิตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะประกอบการทำงานอาชีพได้ การศึกษาช่วยให้คนเจริญงอกงาม ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และปัญญา การศึกษาจึงเป็นความจำเป็นของชีวิตอีกประการหนึ่ง นอกเหนือจากความจำเป็นด้านที่อยู่อาศัย อาหารเครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค เนื่องจากการศึกษาเป็นปัจจัยที่จะช่วยแก้ปัญหาทุก ๆ ด้านของชีวิต และเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของชีวิตในโลกที่มีกระแสความเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นผลมาจากการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (สุริยา ราชพล, 2561)

โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุพรรณบุรีอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีหน้าที่หลักในการบริหารและพัฒนาระบบการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

โรงเรียนในจังหวัดสุพรรณบุรีมีโครงสร้างการบริหารที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน ตลอดจน การส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะของนักเรียน อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่พบในกระบวนการบริหารวิชาการ ได้แก่ การขาดแคลนครูในบางสาขาวิชา การรวมศูนย์อำนาจการบริหารไว้ที่ฝ่ายบริหารมากกว่าการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม รวมถึงความท้าทายในการนำเทคโนโลยีและสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563)

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Academic Administration) ได้รับความสนใจมากขึ้นในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา เนื่องจากการเปิดโอกาสให้ครูมีบทบาทในการกำหนดทิศทางการวิชาการของโรงเรียน ช่วยให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนได้ดีขึ้น (Hoy & Miskel, 2013) การศึกษาก่อนหน้านี้ พบว่า โรงเรียนที่ให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการจะมีคุณภาพการเรียนการสอนที่สูงขึ้น รวมถึงส่งผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของครูและการพัฒนาวิชาชีพ (Ingersoll & Strong, 2011) ในบริบทของประเทศไทย โรงเรียนหลายแห่งยังคงใช้ระบบบริหารที่รวมศูนย์ ซึ่งทำให้ครูมีบทบาทจำกัดในการพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมทางการศึกษา อย่างไรก็ตามการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมกำลังได้รับการส่งเสริมมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มโรงเรียนที่ต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ตอบสนองต่อมาตรฐานสากล (OECD, 2019)

เนื่องจากแนวโน้มของการบริหารการศึกษามุ่งเน้นไปที่การกระจายอำนาจและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูมากขึ้น การวิจัยครั้งนี้ จึงมีเป้าหมายในการสำรวจรูปแบบการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุพรรณบุรี รวมถึง

วิเคราะห์ปัจจัยที่อาจมีผลต่อการบริหารวิชาการของครู เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อบริบทของโรงเรียนในพื้นที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจรูปแบบการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครู โดยพิจารณาปัจจัยด้านระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย คือ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

การบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นแนวคิดที่ได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่องในแวดวงการศึกษา โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นปัจจัยสนับสนุนโดยวิธีการสังเคราะห์เป็นข้อสรุปสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยแบ่งแนวคิด ทฤษฎี ได้แก่

1. การบริหารวิชาการการบริหารวิชาการ (Academic Administration) หมายถึง การวางแผน พัฒนา ควบคุม และประเมินผลกระบวนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา (Hoy & Miskel, 2013) องค์ประกอบสำคัญของการบริหารวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร การบริหารทรัพยากรการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการศึกษา ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพของครู

2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม (Participatory Management) ชี้ให้เห็นว่า การให้ครูมีบทบาทในกระบวนการบริหารวิชาการของโรงเรียน สามารถส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพิ่มขวัญกำลังใจในการทำงาน และทำให้การดำเนินงานทางการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น (Fullan, 2016) ทั้งนี้ Hoy & Miskel (2013) ระบุว่าการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมจะช่วยให้ครูสามารถเสนอความคิดเห็น และมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3. การบริหารวิชาการที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศ การศึกษาของ Ingersoll & Strong (2011) ในระบบโรงเรียนของสหรัฐอเมริกา พบว่า โรงเรียนที่ให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการมีแนวโน้มที่จะมีคุณภาพการศึกษาสูงกว่าโรงเรียนที่ใช้ระบบบริหารแบบรวมศูนย์ นอกจากนี้ OECD (2019) รายงานว่า โรงเรียนที่ใช้แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว สามารถเพิ่มอัตราความพึงพอใจของครูและพัฒนาคุณภาพของหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทของประเทศไทย ในประเทศไทย การบริหารวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ยังคงมีลักษณะรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ฝ่ายบริหาร อย่างไรก็ตาม งานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) ชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนที่มีการเปิดโอกาสให้ครูมีบทบาทในการกำหนดหลักสูตร การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน มีแนวโน้มที่จะได้รับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น นอกจากนี้ งานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) ยังระบุว่า โรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นการมีส่วนร่วมของครู สามารถลดปัญหาการลาออกของครูและเพิ่มคุณภาพของการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างชัดเจน

สรุป จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยโรงเรียนที่ส่งเสริมให้ครูมีบทบาทในการออกแบบหลักสูตร การจัดกิจกรรม และการใช้สื่อการสอน มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในบริบทของประเทศไทย ยังพบข้อจำกัดในด้านการบริหารแบบรวมศูนย์ ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในกระบวนการบริหารวิชาการ

ดังนั้น การศึกษานี้จึงมุ่งเน้นไปที่การสำรวจรูปแบบการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี และวิเคราะห์ปัจจัยที่อาจมีผลต่อกระบวนการดังกล่าว เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบการบริหารที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในพื้นที่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในรูปแบบการวิจัย R&D (Research and Development) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร คือ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี รวมทั้งสิ้น 1,295 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี, 2563)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี นำมาหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณตามสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน ด้วยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย แบบตารางเลขสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย นำแบบสอบถาม ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เมื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเรียบร้อยแล้ว จึงนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี เพื่อขออนุญาต เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 297 คน ตามที่กำหนดไว้ในการทำวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการวิจัย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ และทำการลงรหัสเพื่อนำข้อมูลมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการวิจัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารวิชาการซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ค่าความถี่และค่าร้อยละเพื่อวิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคล
2. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม
3. ค่า F-Test เพื่อเปรียบเทียบขนาดโรงเรียนมากกว่า 2 กลุ่มซึ่งประกอบด้วย วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ที่มีต่อการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุพรรณบุรี

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อสะท้อนระดับความคิดเห็นของครูในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี : ภาพรวม

ข้อที่	การบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมทางวิชาการ	4.25	0.68	มาก
2	การบริหารและจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.18	0.72	มาก
3	การใช้แหล่งเรียนรู้และทรัพยากรทางการศึกษา	4.20	0.69	มาก
4	การจัดทำและใช้สื่อการสอน	4.15	0.71	มาก
5	การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.10	0.73	มาก
รวม		4.18	0.71	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $\bar{X}$ = 4.18 และ S.D. = 0.71 เมื่อจำแนกตามองค์ประกอบ พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่า $\bar{X}$ = 4.25 และ S.D. = 0.68 รองลงมาคือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $\bar{X}$ = 4.18 และ S.D. = 0.72 ด้านการใช้แหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $\bar{X}$ = 4.20 และ S.D. = 0.69 ส่วนด้านการผลิตและการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า $\bar{X}$ = 4.15 และ S.D. = 0.71 และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่ม แต่อยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมีค่า $\bar{X}$ = 4.10 และ S.D. = 0.73 โดยสรุปครูในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรีมีการมีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารวิชาการในระดับสูงในทุกด้านโดยเฉพาะในด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมงานวิชาการและการใช้แหล่งเรียนรู้ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารวิชาการในโรงเรียนต่อไป

2. ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครู โดยพิจารณาปัจจัยด้านระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครู โดยพิจารณาจากสมมติฐานการวิจัยในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครู

ปัจจัยที่เปรียบเทียบ	$\bar{X}$	S.D.	t/F	p-value	ผลการทดสอบ
ระดับการศึกษา	4.18	0.70	0.98	0.32	ไม่แตกต่าง
ประสบการณ์การทำงาน	4.22	0.69	2.56	0.01*	แตกต่าง

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านประสบการณ์ทำงานมีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ในขณะที่ปัจจัยด้านระดับการศึกษาไม่มีผลต่อความคิดเห็นดังกล่าว ($p > 0.05$) ซึ่งบ่งชี้ว่า ความแตกต่างในประสบการณ์การทำงานส่งผลต่อมุมมองเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ โดยครูที่มีประสบการณ์มากกว่ามีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุพรรณบุรี มีดังต่อไปนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 5 ด้าน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุพรรณบุรีตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 ในกรอบภารกิจทั้ง 4 ด้าน เพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน้าที่ให้ผู้บริหารแต่ละโรงเรียนต้องกระจายอำนาจการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ อย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้การดำเนินการในโรงเรียนนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจหลักของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐดี ทรัพย์ธนาศิริ (2558) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาราย ด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ วีรศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิกรี แก้วนวล (2560) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี พบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านบริหารงานทั่วไปโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ความแตกต่างของการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครู โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยพิจารณาปัจจัยด้านระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า ปัจจัยด้านระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานมีผลต่อความคิดเห็นดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ซึ่งบ่งชี้ว่า ความแตกต่างในด้านระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มากกว่ามีแนวโน้มที่จะให้ความสำคัญกับการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากในการบริหารงานของ สถานศึกษาทุกงาน สถานศึกษาจะมีรูปแบบหรือแนวปฏิบัติเฉพาะตัว ของแต่ละงานหรือลักษณะของแต่ละงาน สถานศึกษาจะต้องอาศัยความร่วมมือ ความรับผิดชอบจากบุคลากรทุกคน โดยการมอบหมายภาระงานและหน้าที่แก่บุคลากรทุกคนตามความถนัด ความสนใจและความชำนาญในงานนั้น ๆ ซึ่งครูทุกคนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ดังนั้น ไม่ว่าครูจะจบการศึกษาระดับใดยอมปฏิบัติตามและทำงานภายใต้แนวปฏิบัติแบบเดียวกันของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาณิสรา เกิดมรกต (2552) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี พบว่า 1) ครูในโรงเรียนสังกัด เทศบาล เมืองสระบุรี มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์การทำงานและมีวุฒิ

การศึกษาต่างกั้มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ประสพการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของพินิจ ธงโสม (2552 : 80) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า ครูที่มีอายุราชการต่างกัน อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน และตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบต่างกัน พบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาคั้งนี้ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมของครูในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในบริบทของโรงเรียนอื่น ๆ ที่ต้องการพัฒนากลยุทธ์การบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการสร้างระบบ ที่ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการเรียนการสอน การออกแบบหลักสูตร และการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถรอบด้าน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่า ครูในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุพรรณบุรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง โดยปัจจัยด้านระดับการศึกษา และประสพการณ์ทำงาน มีผลต่อความคิดเห็นดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. โรงเรียนควรพัฒนากลยุทธ์เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู โดยเฉพาะการเปิดโอกาสให้ครู มีบทบาทในการออกแบบหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
2. ควรมีการฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างความรู้ และทักษะ ที่จำเป็นสำหรับการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิภาพ
3. สร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้และสื่อการสอนที่ทันสมัย เพื่อให้ครูสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อการบริหารวิชาการ เช่น วัฒนธรรมองค์กร นโยบายของโรงเรียน หรือการสนับสนุนจากผู้บริหาร
2. ขยายขอบเขตการศึกษาไปยังโรงเรียนในภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบและพัฒนาแนวทางที่เหมาะสมกับแต่ละบริบททางการศึกษา
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความร่วมมือของครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพื่อตรวจสอบผลกระทบของการบริหารวิชาการที่มีต่อคุณภาพการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐวดี ทรัพย์ธนาศิริ. (2558) การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. เผยแพร่ใน รายงานการประชุมวิชาการและนำเสนอผลการวิจัย ระดับชาติและนานาชาติ กลุ่มระดับชาติ ด้านการศึกษา. Vol 7, No 3 (2016).
- ปาณิสรา เกิดมรกต. (2552). การศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- พินิจ ธงโสม. (2552). การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- พิกรี แก้วนวล. (2560). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์. (2557). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. (2561). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561–2565. สุพรรณบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). รายงานสภาวะการศึกษาไทยประจำปี 2563.
กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุรียา ราชพล. (2561). การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
วงษ์ชวลิตกุล, 5(1), 42-50.
- Fullan, M. (2016). The new meaning of educational change. Teachers College
Press.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2013). Educational administration: Theory, research,
and practice. Mc Graw-Hill.
- Ingersoll, R. M., & Strong, M. (2011). The impact of induction and mentoring
programs for beginning teachers: A critical review of the research.
Review of Educational Research, 81(2), 201-233.
- OECD. (2019). Education at a glance 2019: OECD indicators. OECD Publishing.
- Yamane, Taro. (1967). Statistics, An Introductory Analysis, 2nd Ed., New
York : Harper and Row.